

Висновки. Незважаючи на складні обставини, підприємства шукають шляхи для розвитку та досягнення успіху, використовуючи стратегічне і тактичне планування, спрямоване на визначення нових можливостей та зміну різноманітних аспектів своєї діяльності, у тому числі – фінансової, у відповідь на наявні загрози і виклики. Такий підхід дає змогу підтримувати стійкість бізнесу навіть у найважчих нестабільних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 384 с.
2. Статистичні дані. *Державна служба статистики України*. 2024. URL: <http://www.ukr-stat.gov.ua/> (дата звернення: 05.04.2024).
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Клименко О. В., Брезіцька А. М. Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства з метою підвищення його ефективності. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2014. № 13. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/6d6127f4-7548-4108-a5a5-d81fd031028a/content> (дата звернення: 05.04.2024).

Волкова В. В.

доцент кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Огородник Є. І.

здобувач вищої освіти
ОП «Міжнародний бізнес. Бізнес-переклад»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вступ. Фінансова безпека України зазнає значних викликів в умовах воєнного стану та стрімкої цифрової трансформації. Російська агресія спричинила руйнування економіки, значні бюджетні дефіцити та зростання ризиків для фінансової системи.

Мета роботи – визначення основних загроз та ризиків фінансової безпеки України в сучасних умовах.

Основна частина. Фінансова безпека держави – це надійно захищена фінансова система, що протистоїть внутрішнім та зовнішнім загрозам, а також забезпечує стабільність та економічне зростання, гарантує захист коштів та активів, сприяє доступності та надійності фінансових послуг. Її забезпечення потребує:

- комплексних та широкомасштабних державно-політичних рішень;
- використання якісних фінансових інструментів;
- захисту ключових інтересів держави, регіонів, громадян, підприємств;
- здійснення виваженої політики внутрішніх та зовнішніх запозичень;

- поліпшення інвестиційного клімату [1].

Своєчасне розпізнавання загроз фінансовій безпеці України в умовах воєнного стану та цифрової трансформації є невід’ємною частиною процесу їх мінімізації та розробки комплексної стратегії з посилення фінансової стійкості держави.

Основними загрозами і викликами у сфері фінансової безпеки нашої держави станом на 2024 рік залишаються:

- низька бюджетна дисципліна та неефективне управління бюджетними коштами;
- значний дефіцит держбюджету та високий рівень держборгу;
- недостатній рівень фінансової інклюзії;
- невирішені питання щодо активів на тимчасово окупованих територіях;
- високий рівень тінізації економіки;
- втрата доходів бюджету через ухилення від оподаткування, контрабанду та «сірий» імпорт;
- непослідовність податкового законодавства;
- недостатній розвиток довгострокового кредитування;
- висока частка непрацюючих кредитів;
- незбалансована пенсійна система;
- низький рівень ліквідності фондового ринку та захисту прав інвесторів;
- відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом;
- кібератаки на фінансові установи та інфраструктуру;
- кіберзлочинність (шахрайство, крадіжки особистих даних);
- відмивання коштів з використанням крипто валют;
- фінансова нестабільність на криптовалютних ринках [2, 3].

Незважаючи на численні загрози і виклики у сфері фінансової безпеки, українська економіка демонструє стійкість та здатність до оперативного відновлення у сфері цифрової трансформації (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні події 2024 року в умовах цифровізації

Січень	Лютий
<ul style="list-style-type: none"> • Презентація українського досвіду розвитку цифрової держави на Міжнародному економічному форумі в Давосі. • Відкриття GovTech-центру в Києві. • Участь українських стартапів у Міжнародній виставці споживчої електроніки (CES). • Ухвалення Кабінетом Міністрів постанов про Єдину інформаційну систему Національної програми інформатизації та розширення повноважень Міністерства цифрової трансформації України. • Запуск платформи «UK-Ukraine TechBridge». • Участь України у Всесвітній конференції радіозв’язку (ВКР-23) 	<ul style="list-style-type: none"> • Відкриття коду «Дії». • Впровадження єдиної роумінгові зони з ЄС. • Розвиток електронної ідентифікації. • Співпраця з іноземними технологічними компаніями у сфері військового штучного інтелекту. • Зміни до закупівель дронів та дерегуляція виробництва боєприпасів. • Законопроект про використання житлового сертифікату «єВідновлення»

Джерело побудоване автором на основі [4, 5]

Висновки. Цифрова трансформація для фінансової безпеки України в умовах воєнного стану є одним із ключових факторів для покращення ефективності фінансового сектору, прискорення розвитку електронних платежів, забезпечення більшої доступності фінансових послуг та зменшення бар'єрів для банківських операцій. Проте цифрова трансформація приносить нові кіберзагрози, як-от кібератаки, кіберзлочинність та використання криптовалют для фінансування тероризму.

У відповідь на ці загрози Україна повинна активно займатися зміцненням кібербезпеки своїх фінансових інституцій, вдосконаленням заходів протидії кіберзлочинності та підвищенням освіченості населення щодо кібербезпеки. До того ж важливо розвивати механізми міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки для обміну інформацією та спільної боротьби з кіберзагрозами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мелих О. Фінансова безпека держави: сутність, критерії оцінки та превентивні заходи зміцнення. *Економічний аналіз*. 2013. Вип. 12(2). URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11687/1/Стаття%202013_1.pdf
2. Указ Президента України № 347/2021 від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>
3. Гончаренко І. Г. Кіберзагрози фінансового сектора в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2442/2362/>
4. Цифрова трансформація економіки України в умовах війни. *Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД)*. Січень 2024 року. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viyny-sichen-2024>
5. Цифрова трансформація економіки України в умовах війни. *Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД)*. Лютий 2024 року. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viyny-lyutyu-2024>

Панухник О. В.

д-р екон. наук, професор,
завідувачка кафедри економіки та фінансів
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя

ДИНАМІЧНІ ЗМІНИ У ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ І ЗАВДАННЯ НА ПЕРСПЕКТИВУ

Вступ. Сьогочасна несправедлива війна, розпочата росією проти України, створила низку непередбачуваних викликів і загроз для українського народу, революціонізуючи усі звичні аспекти повсякденного буття. Соціально-економічні трансформації, які зараз відбуваються у політичному й економічному просторі, неухильно впливають на розвиток територіальних громад (далі – ТГ) та процес